

Svea Vind Offshore AB
LG@sveavindoffshore.se
per@sveavindoffshore.se

Datum
2023-02-28

Synpunkter angående vindkraftpark Långgrund

BirdLife Sverige samt de regionala ornitologiska föreningarna i Stockholm (StOF), Södermanland (FSO) och Östergötland (ÖgOF) har inbjudits till samråd angående vindkraftpark Långgrund. Bakom vårt gemensamma samråds svar står även Landsorts Fågelstation, Fågelföreningen Tärnan, Nynäshamns Ornitologiska Förening (NOF) och Fågelföreningen i Norrköping (FiNK).

Vi kan omedelbart konstatera att placeringen av Långgrund är extremt problematisk! **Med hänvisning till de fågelvärden som föreligger, och som ligger till grund för uppdaterade IBA-områden samt att länsstyrelsen föreslagit att Långgrund 2 ska ingå i Natura 2000-systemet, anser föreningarna att platsen INTE uppfyller kravet om lämplig lokalisering enligt 2 kap. 6 § och att verksamheten inte heller kan tillåtas enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken (Natura 2000).** Långgrund 2 utgör också ett viktigt område för häckande alkor, vilket i sig också kan utgöra ensam grund för Natura 2000-skydd.

Vad gäller påverkan med avseende på områdets betydelse som ruggningsplats, övervintrings- och födosöksområde samt vindkraftparkens tillåtlighet i förhållande till kända sträckleder för sjöfåglar avvaktar vi den kommande miljökonsekvensbeskrivningen. Vi kan dock redan nu konstatera att både Långgrund 1 och 2 ligger i en känd sträckled för bl.a. sjöfåglar (t.ex. de hotade arterna ejder, svärta, och alfågel) på väg till och från sina respektive häckplatser. Även av den orsaken anser vi att placeringen strider mot såväl lokaliseringssom försiktighetsprincipen. Dessutom finns en betydande risk att termikflyttande fåglar på hösten, i synnerhet vid vinddrift, kommer att passera genom vindkraftparken i relativt stor omfattning. Det är t.ex. väl känt att det vissa dagar sträcker hundratals fjällvråkar från Örudden och Landsort med sikte mot Bråviken och Östergötland.

Med ovanstående tydliga ställningstaganden väljer vi att här nedan redogöra för vår generella inställning till havsbaserad vindkraft i förhållande till främst nattflyttande fåglar, och att påverkan på dessa måste bedömas kumulativt med andra vindkraftparker i Östersjön.

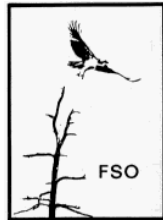
Nattflyttande fåglar

En potentiellt mycket stor risk med den planerade utbyggnaden av vindkraft i Östersjön är att stora mängder nattflyttande fåglar under vissa väderomständigheter (i synnerhet i dimma/mörker) kolliderar med konstruktioner såsom fyror, skyskrapor, master, vindkraftverk, oljeplattformar etc.¹ [I extrema fall kan enorma mängder fåglar dödas under en natt, t.ex. finns rapporter om upp till 10 000 lappsparvar (*Calcarius lapponicus*) i Kansas 1998² samt >12 000 fåglar i Wisconsin 1963³.]

¹ Longcore T et al. 2012. *An Estimate of Avian Mortality at Communication Towers in the United States and Canada*. PLoS One 7(4): e34025.

² Manville AM. 2000. *Avian mortality at communication towers: background and overview*. I Evans & Manville, editors. Proceedings of the workshop on avian mortality at communication towers; 1–5.

³ Kemper C. 1996. *A study of bird mortality at a west central Wisconsin TV tower from 1957-1995*. The Passenger Pigeon 58(3): 219–235.

Även om studier av flyttande fåglar visat att de i stor utsträckning undviker vindkraftverk under sträckflykt, så kan de inte se rotorbladen i mörker och "massdöd" kommer sannolikt att inträffa regelbundet (känt t.ex. från Öresundsbron). Vindkraftverkens höjd samt rotorbladens längd och direkt dödande rotationshastighet gör faran för fåglar avsevärt större än när det gäller andra konstruktioner, och överhängande mortalitetsrisk lär föreligga även utan upplysningseffekt.

Att reella populationsnedgångar skulle kunna konstateras bero på en ökad dödlighet p.g.a. kollisioner med vindkraftverk är förvisso mindre sannolikt för talrika småfågelarter. Likväl kan den planerade vindkraftsutbyggnaden i Sverige och andra Östersjöländer resultera i att miljontals fåglar kolliderar med vindkraftverk varje vår och höst. En sådan påtaglig mortalitetsfaktor kan vi som naturvårdsorganisation omöjligt bortse ifrån! Uppförande av vindkraftparker där miljontals fåglar passerar strider uppenbart mot försiktighetsprincipen, varför det måste framhållas att den planerade vindkraftparker ligger i en del av Östersjön som passerar av åtskilliga tiotals miljoner sträckande fåglar.

Studier om potentiell (och sedermera verklig) påverkan på den massmigration av fåglar som pågår över Östersjön måste vara ett krav. Detta är nämligen att betrakta som en "ödesfråga" för huruvida vi kan anse att regeringen, vindkraftsbranschen och tillståndsgivande myndigheter tar vederbörlig hänsyn och uppfyller krav om tillämpning av försiktighetsprincipen. Ett oundvikligt steg i vår miljölagstiftning är att minimera de negativa konsekvenserna för samtliga former av exploatering. Hur kan det anses vara uppfyllt för vindkraftsutbyggnaden om man inte gjort vad som går för att undvika masskollision?

Tillämpning av momentan nedstängning av vindkraftverk har visat sig vara en effektiv metod för att undvika kollisioner⁴. Genom att analysera väderdata och flyttfågelrörelser (med t.ex. radar) går det att identifiera högrisklägen för när stora koncentrationer av flyttfåglar uppstår. Detta har redan testats i bl.a. Nederländerna⁵ och det kan verkligen inte anses vara ett orimligt krav för vindkraftsindustrin att förfina tekniken och tillämpa den i full skala. Vi kommer att kräva att momentan nedstängning av vindkraftverk ska tillämpas vid högrisklägen. Dessa kommer främst, eller uteslutande, att inträffa vid svaga vindar, varför de ekonomiska konsekvenserna i sammanhanget blir relativt små.

För fåglar som passerar vindkraftverken i dagsljus bör möjligheterna att framkalla ett starkare undvikande beteende (t.ex. genom att måla ett eller flera av turbinbladen^{6,7}) undersökas och tillämpas så långt det är möjligt.

Kumulativa effekter

Bedömning av kumulativa effekter är ett erkänt svårt kapitel, som i detta fall blir extremt viktigt, med det antal vindkraftparker som finns eller planeras i Östersjön. Det är inte orimligt att anta att ca 5 000 vindkraftverk kommer att uppföras i Östersjön inom ett par kommande decennier.

⁴ de Lucas M et al. 2012. Griffon vulture mortality at wind farms in southern Spain: distribution of fatalities and active mitigation measures. *Biological Conservation* 147: 184–189.

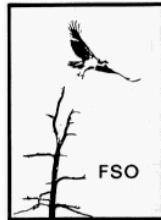
⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=mkScszf8NC4>

⁶ Stokke BG et al. 2020. Effect of tower base painting on willow ptarmigan collision rates with wind turbines. *Ecology and Evolution* 10(12): 5670–5679; <https://doi.org/10.1002/ece3.6307>

⁷ May R et al. 2020. Paint it black: Efficacy of increased wind turbine rotor blade visibility to reduce avian fatalities. *Ecology and Evolution* 10(16): 8927–8935; <https://doi.org/10.1002/ece3.6592>

Stockholms
Ornitologiska
Förening

Den korrekta bedömningen av kumulativa effekter – även utifrån en juridisk tolkning av naturvårdsdirektiven – måste vara att påverkan från aktuell vindkraftpark läggs "ovanpå" den påverkan som redan utgör belastning för de naturvärden som ska skyddas. För en art som redan i nuläget är hotad kan också en isolerat liten extra påverkan utgöra "tipping point", även om andra (redan befintliga) verksamheter medför jämförelsevis större belastning. Det kan möjligen anses "orättvist" att den sist tillkomna verksamheten därmed inte får tillåtas, vilket dock går att undvika med övergripande och långsiktig planering.

Föreningarna anser att vindkraftsbranschen och regeringen skyndsamt måste tillse att verkligt kumulativa analyser genomförs inför (och under) den planerade utbyggnaden av vindkraft i Östersjön. När det gäller vissa arter och specifika naturvårdsområden kommer vindkraftsetablering sannolikt att vara "droppen som får bägaren att rinna över", med innebörd att ekologisk funktionalitet bryts för arter eller naturtyper. I sådana fall måste vindkraftsetablering förbjudas. Med god planering och tillämpning av skyddsåtgärder kan emellertid en betydande del av Sveriges energiproduktion komma från vindkraft.

Miljökonsekvensbeskrivning

I en kommande miljökonsekvensbeskrivning måste bl.a. följande beaktas:

- Beskrivningen måste grundas på vilka fåglar som finns (samt vilka som kan förväntas uppträda) i området och bedöma förekomsterna i ljuset av ett uppdaterat kunskapsläge vad gäller risker för fåglar i relation till havsbaserade vindkraftverk. Inventeringsinsatser ska kartlägga hur viktigt området är som födosöks-/uppehållsområde under olika delar av året samt vilka rörelser av fåglar som sker.
- Beskrivningen ska utvärdera en sammantagen undanträngningseffekt, med åtföljande funktionell habitatförlust, av den aktuella vindkraftsparken tillsammans med andra vindkraftparker i denna del av Östersjön. Även effekterna av ökad båttrafik i anslutning till vindkraftsparken måste bedömas.
- Det är viktigt att utvärdera kumulativ påverkan av vindkraftsparken tillsammans med annan påverkan från bl.a. sjöfart och fiske.
- Beskrivningen ska utifrån genomförda undersökningar, inklusive radarstudier, innehålla förväntad (översiktlig) kollisionsstatistik för flyttande fåglar.

Daniel Bengtsson
BirdLife Sverige

Eva Johansson
Ordförande, StOF

Ingvar Jansson
Ordförande, FSO

Anders Tennlind
Ordförande, ÖgOF

Håkan Granbohm
Ordförande, Landsorts fstn

Ingvar Jansson
Ordförande, Tärnan

Björn Lundberg
Ordförande, NOF

Mats Hjelte
Ordförande, FiNk

**Landsorts
Fågelstation**

